

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.изк.н. Бисер Илиев Дамянов

относно конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ в ПУ „Паисий Хилендарски“

на материалите, представени за участие в конкурс

за заемане на академичната длъжност „доцент“

на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

по: област на висше образование 8. Изкуства

професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство (Актьорство за драматичен театър)

0. Данни за конкурса

В конкурса за “доцент”, обявен в Държавен вестник, бр. 39/02.05.2023 г. и в интернет-страницата на от ПУ „Паисий Хилендарски“ за нуждите на катедра „Естетическо възпитание“ към Педагогическия факултет на същия университет като кандидати участват **Петър Запрянов Одажиев** и **Красимира Иванова**. При провеждане на процедурите, свързани с реализирането на конкурса, **няма допуснати нарушения**.

Кандидатите са представили необходимите документи за участие в конкурса, в съответствие с държавните нормативни изисквания. Петър Одажиев е предоставил пълен набор от документи, изрядно систематизирани. Документите на Красимира Иванова не са прецизно окомплектовани, което създаде някои трудности в прегледа.

В следващите страници последователно са коментирани предоставените от двамата кандидати материали, основно – на научната им продукция и приноси. Накрая е направена аргументирана оценка за избора на кандидата.

1. Становище за кандидата Петър Запрянов Одажиев

1.1. Биографични данни

Петър Одажиев завършва висше образование през 1992 г. в Държавна Музикална Академия, (магистър, специалност оперно пеене). През 1998 г. придобива степен магистър в НАТФИЗ „Кр. Сарафов“, Филмов и телевизионен режисьор, а през 2012 г. – бакалавър в Държавна Музикална Академия, Режисьор.

Петър Одажиев има два доктората. През 2013 г. е придобил степента „доктор“ по научна специалност „Музикознание и музикално изкуство“ в НБУ на тема: „Специфика на режисьорската работа по изграждането на оперния спектакъл и музикално-сценичния образ“, а през 2016 г. – степента „доктор“ по научна специалност „Кинознание, киноизкуство и телевизия“ в БАН на тема: „Ролята на режисьора в трансформацията на мюзикъла от сцената към екрана“.

Петър Одажиев има богата професионална биография.

През 1998 – 2014 г. е директор на Продуцентска къща „Одавижън“ ЕООД; 2017 – 2020 г. – Арт мениджър на State University of New York; 2016 – 2019 г. – управител на Odavision LLC, 24-31 31ST St, New York (Подготовка и реализация на проекти в областта на театралните и екранни жанрове); 2019 – 2021 г. – в „Институт за

изследване на изкуствата“, БАН, където придобива академичното звание „главен асистент“; 2019 – 2022 г. – хоноруван преподавател в Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство „Проф. А. Диамандиев“; 2020 – 2021 г. - „Държавен музикален и балетен център“. От 2021 работи към Софийска Академия за музикален театър и Продуцентска къща „Синема Инк“ ЕАД.

1.2. Описание на научните трудове

За участие в конкурса за доцент са представени 18 научни труда, от които:

- по шифъра на конкурса – 10 научни труда: 2 монографии и 8 научни статии.
- извън шифъра на конкурса – 3 монографии и пет научни статии.

Ще коментирам накратко научните трудове по шифъра на конкурса.

1. Монографията „Физическото действие в психологическия и метафизическия театър. Лабораториите на Константин Станиславски и Йежи Гротовски“, е самостоятелно изследване на Одажиев, в което аргументирано е очертано физическото действие като централен компонент в актьорската техника в драматичния театър.

Чрез свързването на актьорските методи на К. Станиславски и Й. Гротовски, смятани за напълно различни, Одажиев представя система за обучение в областта на актьорското майсторство. В монографията са представени подходите на Станиславски и на Гротовски, както и продължението на идеите на Гротовски, реализирани в театралната практика и педагогика на Е. Барба и Т. Ричардс. Проследено е разбирането за Метода на Станиславски в съвременни англо-американски театрални изследвания, представени в публикации на различни автори. Определено е мястото на Метода на физическите действия в Метода на действията анализ при М. О. Кнебел и Г. А. Товстоногов. Направен е анализ на приложението на физическото действие в рамките на съвременната руска театрална школа. В *Приложение* в монографията са представени методически подходи за усвояване на физическото действие в съвременното актьорско обучение на студентите.

2. Монографията „Мюзикълът от сцената на екрана“ е посветена на проблеми при процесите на адаптация на сценичния мюзикъл във филмов. На основа на разглеждане на особеностите на сценичния мюзикъл и на киното, авторът откроява критерии за образуване на новата художествена форма – филмов мюзикъл. В тази работа е очертана спецификата на работата на режисьора, свързана с работа с музикалната партитура, избора на художествено пространство, на визуален език, работа с актьора и др.

3. Петър Одажиев представя осем статии, участвали в научни конференции, в това число международни, отпечатани в научни сборници.

В една част от статиите се разглеждат практически и естетически проблеми, свързани с дейността на видни български оперни режисьори. В тези статии се демонстрира ключовата позиция и роля на режисьорите в интерпретацията на синтетичното музикално-сценично изкуство. Изведени са водещи принципи и подходи при прилагане на режисьорския инструментариум в музикалния театър. Аргументирани са тезите за онтологичната несъвместимост на кино и театър, трансформацията на едното в другото изкуство, както и за музикалната партитура като знаково изражение на музикалната драматургия, която може да служи и за отправна точка при кинематографичното режисьорско решение (“Проблеми на адаптацията на музикалния театър във филм”).

Особено актуална е проблематиката, коментирана в статията „Иновативна форма за достъп до културното наследство на музикалния театър: перспектива от България“, където е представен оригинален метод за конструиране на виртуален музей за

интерактивен достъп до архивни образци на спектакли в традиционните музикално-сценични жанрове.

Идея за създаване на платформа за пътуващ арт център е развита в статията „Nomadic Ateliers 3X3: интердисциплинарна арт инициатива за кроскултурни проекти”. Представена е концепция за предоставяне на възможности за създаване и обмен на арт проекти.

Важни въпроси, свързани със семиотичния подход в изкуството, се засягат в две статии на Одажиев: “Семиотични аспекти на американския филмов мюзикъл от началото на 21 век” и “Аспекти на семиотическата парадигма във взаимовръзката музика-екран”. В тези статии се развива идеята за приложението на семиотичния подход към филмовия мюзикъл – проблематика малко застъпена в българската научна литература. Тук Одажиев обосновава тезата за необходимостта от обособяване на нова област на изкуствоведско изследване – семиотична перспектива на филмовия мюзикъл.

1.3. Относно научните приноси

Публикациите на Петър Одажиев съдържат научни приноси с теоретичен и приложен характер. Справката за приносите, които авторът представя, представлява дълги резюмета на трудовете с вмъкнати приноси по темите, които приноси е логично да бъдат представени отделно. Според мен научните приноси могат да бъдат подредени така:

С теоретичен характер:

За първи път в българското театрознание е направен сравнителен анализ на подходите към физическото действие на Станиславски и Гротовски.

Проследено е и разбирането за метода на физическото действие в съвременни англо-американски театрални изследвания и е направен анализ на приложението на „физическото действие“ в съвременната руска театрална школа.

Изведени са основни принципи на режисьорски подход с реално приложение в постановъчната работа на режисьора.

За първи път в България е разработен проблемът за разчитането на музикалната партитура от режисьора и са открити разлики между музикално-образния и действияния анализ.

Направен е анализ на естетиката на театралния и филмовия мюзикъл, от гледна точка на концептуалните и постановъчни перспективи на режисьора.

Изведени са принципи и подходи към режисьорския инструментариум в музикалния театър.

Представен е оригинален метод за създаване на виртуален музей за интерактивен достъп до архивни образци на спектакли в традиционните музикално-сценични жанрове.

С приложен характер:

Представени са методически подходи за усвояване на метода на физическото действие в съвременното актьорско обучение на студентите

Разработени са основни теоретико-методологически положения в подготовката на актьора за пълноценна работа на музикалната сцена; открити са тренингови комплекси и актьорски техники, съобразно спецификата на музикално-сценичния жанр.

Развити са идеи за прилагане на семиотичния подход към филмовия мюзикъл

1.4. Преподавателска работа

Гл.ас. д-р Петър Одажев има значителен педагогически опит. Той води лекционни курсове, организира и провежда упражнения по различни дисциплини, участва в бразователни проекти. Автор е на учебен план на специалност „Изпълнителско изкуство за музикален театър“ и на множество учебни програми на множество учебни програми за курсове с различна продължителност. В „Софийска Академия за музикален театър“ и в АМТИИ преподава учебни дисциплини като: Актьорско майсторство, Сценично движение, Вокални стилове в музиката, Психофизически тренинг, Сценична реч. Пластика. Посочените данни демонстрират широка ерудиция и разностранни умения в преподаването, придобити през дългата му преподавателска практика.

1.5. Художественотворческа дейност

Петър Одажиев има богата творческа биография. Той е автор на сценарии и режисьор на игрални и неигрални филми („Режисьор на сериалите: „Хотел България“ и „Камера! Завеса!“; на игрални филми и новели: „Отвъд границата“, „Целувка за лека нощ“, „Фуете“, на документални филми, „В гонитба с вятъра“, „Една отсечка време-Марин Големинов“, „Един киноман в началото на века“) и на мюзикъли. „FAME“, „Кармина Бурана“.

Одажиев е носител на награди, дипломи и сертификати от различни фестивали (Ню Йорк Фест, XXX Международен Телевизионен фестивал „Златната ракла“, Златен Ритон, Кодак и др.)

2. Становище за кандидата Красимира Иванова

1.1. Биографични данни

Красимира Иванова завършва бакалавърска програма „Културология“ и магистърска програма „Интеркултурен диалог“ в СУ „Св. Кл. Охридски“ през 1995-2003 г.

В 2003 г. завършва магистърска програма „Режисура за драматичен театър“ в НБУ в класа на Леон Даниел.

През 2003-2009 г. тя последователно завършва бакалавърска програма „Драматургия“ и магистърска програма „Филмово и телевизионно изкуство“ в НАТФИЗ „Кр. Сарафов“.

Красимира Иванова защитава докторска степен през 2015 г. в НАТФИЗ „Кр.Сарафов“ с изследване на тема „Трансформации на конфликта в модерния драматургичен текст“.

През изминалите години тя работи към различни институции: АРТ Театър в София, Младежка театрална формация „Юния“ (сценични версии, драматизация и режисура на спектакли), Българска национална телевизия (сценарист на забавно предаване), била е асистент-режисьор на Леон Даниел. Сега е експерт по „Международна дейност“ в НАТФИЗ „Кр.Сарафов“.

1.2. Описание на научните трудове

За участието си в конкурса Красимира Иванова представя материали, публикувани в електронни издания и научни сборници. Тя е представила седем статии, публикувани в периода 2015 – 2023 г. след защитата на докторската дисертация, и монография, която в случая не се оценява, тъй като е под печат.

В статиите си д-р Иванова основно разработва теми от областта на драматургията и филмовия мюзикъл.

В „Националната идеология през призмата на драматургията“ е представен подход към анализ на съдържанието, базиран на архетипите на Юнг. Тук са коментирани интересни примери от българската, американската и руската драматургия.

Друга статия на кандидата („Трансформация на конфликта в модерния драматургичен текст. Аспектът на междутекстовите взаимодействия при мотива за Одисей“), е посветена на актуална тема за конфликта в драматургичния текст, пречупен през образа на Одисей.

Статията „The Success of the Film Musical - Psychological and Socio-Cultural Prerequisites of the Usage of Music in the Audience'S Favorite Genre" разглежда въпроса за популярността на филмовия мюзикъл и причините за неговия успех.

Проблемът за прилагането на „стереотипи“ в драматургията, включително проблемът за пресечната точка на националната идеология и комерсиалния подход, се коментират в статията „Българската кино и театрална драматургия – лакмус за широкотиражирането на интеркултурна сензитивност“.

Споменатите статии коментират основно теоретични проблеми. С теоретико-приложна значимост са статиите, посветени на обучението по актьорско майсторство.

В две от тях: „Психодрамата като допълващ метод при обучението на студенти в сценични специалности“ и „Psychodrama Methods in Working with Students Studying Drama Theatre Acting“, се разработва темата за психодрамата като възможен метод в обучението на студенти в специалности на сценичните изкуства. Аргументира се ролята на „психодраматичния подход“ в обучението на актьора: преодоляване на бариери, анализ и разработка на роли, осъзнаване на чувства в полза на сценичния образ, насърчаване на спонтанността и свободата на изразяване, развитие на способности за импровизация. Въпроси на обучението по актьорско майсторство се разглеждат и в статията „Приложение на юнгианския подход и знакови социологически изследвания при преподаване на драматургия за музикален театър“.

1.3. Относно научните приноси

В „Самооценка на приносите“ на страница и половина описателен текст д-р Иванова дава самооценка на своята дейност. В тази справка приносите не са ясно описани, освен това не е ясно към какво точно се отнасят.

Не могат да бъдат приети за научни приноси „интердисциплинарният подход“ при разработване на въпроси, „използването на психоанализа“ като нововъведение, разработването на учебни програми, работата с актьорите по спектаклите, която се твърди, че е „вид педагогическа работа“. За научните приноси трябва да се представят приноси в областта на съответната наука, а не приноси в реалното обучение.

Според мен, съществен научен принос на д-р Иванова са разработените иновативни методи в преподаването в сферата на аудио-визуалните изкуства.

1.4. Преподавателска работа

Красимира Иванова преподава във факултета „Екранни изкуства“, работи в няколко театрални школи като преподавател по Актьорско майсторство.

Тя работи като асистент по различни програми и е преподавател на чуждестранни студенти по програма „Еразъм“. Има и значителен опит в различни театрални, филмови и телевизионни проекти, включително и проекти на МОН с проведени уъркшопове.

1.5. Художественотворческа дейност

Красимира Иванова е автор на сценарии и режисьор на спектакли („Предложение“, „Когато розите танцуват“). Тя е автор на сценарии на документални филми („За възможността да се живее“, „30 години по-късно“). Също така е сценарист, аниматор и ментор на подготовка и заснемане на късометражни документални филми по проект на МОН. Автор е и на сценични версии и адаптации, както и на режисура на мюзикъли („Play Your Змей“, „Чикаго“).

3. Заключение

Документите и материалите, представени от кандидатите в конкурса, отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Критериите за присъждане на научни степени и заемане на академични длъжности на ПУ „Паисий Хилендарски“.

И двамата кандидати имат научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“, художествена продукция и преподавателски опит, а представените работи за рецензиране съдържат научни резултати с принос в областта на сценичните изкуства.

При съпоставката на материалите на двамата кандидати може да се направи заключението, че публикацииите, художествено творческата продукция, както и преподавателската практика на д-р Петър Одажиев надхвърлят значително тези на д-р Красимира Иванова.

Според мен, в научно-изследователската, художествената и учебната дейност, гл. ас. д-р Одажиев е постигнал резултати, надхвърлящи специфичните изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“. Поради това, моят избор категорично е за кандидата д-р Одажиев.

Давам своята **положителна оценка** и препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до ФС на Педагогическия факултет за избор на гл. ас. д-р Петър Одажиев на академичната длъжност „доцент“ във ПУ „Паисий Хилендарски“, професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство (научна специалност „История на музиката“).

19. 08. 2023
Гр. Пловдив

Подпис:
(Проф. д.изк.н. Бисер Дамянов)